Spektaklis apie žmogaus egzistencijos unikalumą, gelmę ir įvairiapusiškumą

Danguolė ŽELVYTĖ
Nuotraukos Mindaugo DRIMBOS IR Lauryno KULIKAUSKO

2024 m. gruodžio 8, 9, 23 dienomis Žemaitės dramos teatras savo žiūrovus pakvietė į pagal garsaus prancūzų dramaturgo, scenaristo, režisieriaus, filosofijos mokslų daktaro Eriko-Emanuelio Šmito (pranc. *Éric-Emmanuel Schmitt*) romaną sukurto spektaklio „Oskaras ir ponia Rožė“ (režisierius, inscenizacijos autorius – Badri Tserediani) premjeras. Spektaklio asistentė inscenizacijai – Žemaitės dramos teatro aktorė Margarita Bladženauskaitė, scenografas, kostiumų dailininkas – Vilniaus dailės akademijos dėstytojas Tomas Kiauka, kompozitorė– Vilija Matačiūnaitė, Lietuvoje daugiausiai žinoma kaip dainų kūrėja ir atlikėja.

Tai scenos profesionalų spektaklis. Jame kartu su teatrinį išsilavinimą turinčiais Telšių Žemaitės dramos teatro aktoriais (*Gydytojos Diuseldorf* vaidmenį sukūrė aktorė Margarita Bladženauskaitė, *Tėčio* – teatro direktorius Deividas Rajunčius, *Spragėsio* – aktorius Rolandas Normanas). Vaidina ir didelę kūrybinio darbo scenoje patirtį turinti ilgametė Valstybinio Kauno lėlių teatro ir Šiaulių dramos teatre aktorė Olita Dautartaitė, šiame spektaklyje įkūnijusi *Močiutę Rožę*. Svarbius vaidmenis režisierius patikėjo ir 2023-ųjų pavasarį Valentino Masalskio išleistos studentų laidos auklėtiniams: pagrindinį – dešimtmečio, sunkiai sergančio berniuko *Oskaro* – vaidmenį sukūrė Jogaila Šimkus. *Pegi Bliu* vaidina Kamilė Pilibaitytė, *Sandriną* –

Spektaklio kūrybinė grupė

Scenos iš spektaklio

Kornelija Kiniulytė, *Mamą* – jau minėta Vilija Matačiūnaitė, *Slaugytojas* – Viktorija Miliauskaitė ir Kornelija Kiniulytė.

Vykstant šiam spektakliui abejingų tarp žiūrovų nebūna, nes tai, kas vyksta scenoje, paliečia visų širdis, priverčia susimąstyti apie gyvenimo esmę, jo trapumą, žmogaus dvasios stiprybę.

Pristatydamas knygą, pagal kurią šis spektaklis sukurtas, teatras pažymi, kad „Oskaras ir ponia Rožė“ – „*visame pasaulyje žinomas prancūzų rašytojo romanas, parašytas 2002 metais. Tai filosofinė parabolė apie žmogaus gyvenimą ir mirtį. Romano siužetas pasakoja apie berniuką Oskarą, kuris kovoja su sunkia liga. Kovodamas su ja Oskaras užmezga draugystę su paprasta, pagyvenusia ligoninės darbuotoja, pravarde „Rožinė ponia“, kuri ir padeda berniukui naujai pamatyti pasaulį, įžvelgti žmogaus egzistencijos unikalumą, gelmę bei įvairiapusiškumą. Oskaro realybė persipina su vaikiška fantazija. Patirdamas įvairias emocijas, susidurdamas su sunkumais ir džiaugsmais jis pamažu suvokia svarbiausius egzistencijos dalykus šiame pasaulyje. Spektaklis suteikia žiūrovams galimybę pamatyti pasaulį vaiko akimis, jo svajones ir baimes, pasinerti į nuostabų vaikų vaizduotės pasaulį. Tai odė gyvenimo džiaugsmui ir vaiko dvasios stiprybei*“.

Šio spektaklio metu žiūrovas pamato, kaip pro berniuko Oskaro akis pralekia 10 jo gyvenimo metų, kurių jam jau nelemta nugyventi, bet kuriuos jis patiria savo svajonėse – jose jis mato, kaip baigia mokyklą, pirmą kartą pasibučiuoja, kaip išsiskiria su savo žmona, išgyvena vidurio amžiaus krizę ir kt.

Šį projektą iš dalies finansavo Lietuvos kultūros taryba ir Telšių rajono savivaldybė.

XXVI mėgėjų teatro šventėje-apžiūroje „ATSPINDŽIAI“ – 23 Žemaitijos kolektyvai, tarp geriausių – Mažeikių ir Telšių teatrai

Parengė Donatas Tytuva

2023-aisiais dvidešimt šeštą kartą vyko Lietuvos nacionalinio kultūros centro ir Lietuvos mėgėjų teatro sąjungos nuo 1991-ųjų kas dveji metai organizuojama šventė-apžiūra „Atspindžiai“. Tai didžiausias teatro žanro plėtrą skatinantis projektas šalyje. Vykstant jam teatrai, kuriuose dažniausiai vaidina scenos mėgėjai vieni arba kartu su profesionalais, žiūrovų ir komisijos vertinimui pateikia savo naujausius, geriausiai pavykusius įvairių krypčių, stilių ir žanrų spektaklius (dramas, komedijas, tragedijas, poezijos, pantomimos, šokio, muzikos spektaklius ir kt.), sukurtus pagal lietuvių ar užsienio dramaturgiją. Kaip skelbia organizatoriai, šių švenčių-apžiūrų tikslas – skatinti suaugusiųjų mėgėjų teatrų plėtrą šalyje, meninio lygio augimą, regionų teatro tradicijų bei nacionalinės dramaturgijos puoselėjimą.

Pagal tradiciją pirmiausiai šventės-apžiūros pavasarį ir vasarą vyksta atskiruose miestuose ir rajonuose. Jų metu dalyvuti regionų šventėse-apžiūrose atrenkama po vieną geriausiai įvertintą miesto, rajono centro bei kaimo ar miestelio teatro spektaklį. Rudenį vyksta regioninės šventės-apžiūros, o po jų viename iš Lietuvos kultūros centrų surengiama baigiamoji „Atspindžių“ šventė, kurioje parodomi apžiūros metu komisijos geriausiais pripažinti spektakliai, laureatai ir diplomantai apdovanojami diplomais, dovanomis, specialiais prizais.

2023-aisiais iš viso „Atspindžiuose“ buvo parodyti 95 spektakliai, juose vaidino apie tūkstantis aktorių. Šventėje-apžiūroje iš Žemaitijos etnografinio regiono dalyvavo net 25 stipriausi, paskutiniais metais kūrybingiausiai dirbantys kolektyvai.

Kaip ir reikėjo tikėtis, „Atspindžiams“ puikius spektaklius atrinko Telšių Žemaitės dramos teatras, apžiūroje parodęs tris Donato Žilinsko režisuotus spektaklius: komediją „Veina kėima pablūdėmā“, sukurtą pagal Žemaitės, Gabrielės Petkevičaitės-Bitės, Mykolo Palionio kūrinius, bei dvi dramas – Karolinos Harding „Dvi seserys“ ir Hanocho Levino dramą „Žaidimų aikštė, arba Visi nori gyventi“. Telšių rajono Nevarėnų kultūros centre veikiantis mėgėjų teatras „Žibintas“ scenoje pristatė žemaitišką Edmundo Untulio pjesę „Doukėt mon pakaju“ (rež. Alvyda Kniurienė).

Net du spektaklius – pagal Viljamą Šekspyrą sukurtą „Vasarvidžio nakties sapną“ (režisierė Airida Lementauskienė) ir Jono Kiriliausko „Ivinskio obelys“ (rež. Martynas Januška) – apžiūros metu žiūrovų ir komisijos vertinimui pateikė Mažeikių kultūros centro Juozo Vaičkaus Skrajojamojo teatras. To paties kultūros centro kita teatro trupė – „Visavi“ – nudžiugino Rimanto Šavelio spektakliu „Po rudenio lietumi“ (rež. Daiva Gedvilienė), na o Mažeikių rajono Pakalupio bendruomenės mėgėjų teatras parodė pagal Kazio Sajos romaną „Pasimatymas sodo namelyje“ sukurtą spektaklį (rež. Svetlana Banienė).

Akmenės rajono savivaldybės kultūros centro Akmenės kultūros namų mėgėjų teatras apžiūros metu vertinimui taip pat pateikė du savo kūrinius: Antono Čechovo „Mešką“ (rež. Reda Butnorienė) ir pagal O. Henrio apsakymus sukurtą spektaklį „Keliai, kuriuos renkamės“ (rež. Reda Butnorienė).

Tauragės kultūros centro Skaudvilės skyriaus mėgėjų teatras „Atodanga“ apžiūroje pristatė spektaklį „Pasivaikščiojimas su Šventvakarių Ėve“ (scenarijaus autorė ir režisierė Zita Jurevičienė), to paties kultūros centro Kęsčių skyriaus mėgėjų teatras– spektaklį „Kas numynė rūtą“ (scenarijaus autorius ir režisierius Remigijus Šiaudvytis).

Kaip ir ankstesniais metais didelio žiūrovų dėmesio ir puikių komisijos vertinimų sulaukė apžiūroje dalyvavę Jurbarko krašto scenos mėgėjai: Jurbarko kultūros centro Konstantino Glinskio teatras, suvaidinęs Birutės Mar kūrinį „Naktukas“ (režisierė Danutė Samienė), jungtinis Jurbarko kultūros centro Konstantino Glinskio ir Mažosios

Nuotraukose – scenos iš Mažeikių kultūros centro Juozo Vaičkaus Skrajojamojo teatro spektaklio „Vasarvidžio nakties sapną“, sukurto pagal Viljamą Šekspyrą (režisierė Airida Lementauskienė), ir spektaklio reklaminis plakatas. Fotografas Jonas Strazdauskas

Lietuvos Jurbarko krašto teatras, parodęs Herkaus Kunčiaus spektaklį „Jonas Sobieskis“ (režisierius Albertas Vidžiūnas). Jurbarko kultūros centro Skirsnemunės skyriaus teatras „Pakeleivis“, nustebino Keturakio komedija „Amerika pirtyje“ (rež. Birutė Šneiderienė), o to paties Jurbarko rajono Veliuonos kultūros centro suaugusiųjų dramos ko-

(Nukelta į 6 p.)

lektyvas ir vokalinė grupė „Veliuonietis“ – Violetos Šoblinskaitės-Aleksos spektakliu „Gied volungėlis ant uolos“ (režisierė Andrėja Gričiutė, meno vadovė Jadvyga Žemliauskienė).

Puikius savo darbus pristatė ir Kretingos rajono

Lauryno Kulikausko nuotraukose – scenos iš Telšių Žemaitės dramos teatro spektaklio „Vėina kėima pablūdėmā“ ir spektaklio reklaminio plakato fragmentas

Jono Strazdausko nuotraukoje – Mažeikių kultūros centro Juozo Vaičkaus Skrajojamojo teatro spektaklio „Vasarvidžio nakties sapnas“ (rež. Airida Lementauskienė), sukurto pagal Viljamą Šekspyrą, kūrybinė grupė

scenos mylėtojai. Kretingos kultūros centro Egidijaus Radžiaus teatras žiūrovų ir komisijos vertinimui pateikė Juozo Tumo-Vaižganto spektaklį „Žemės ar moters“ (rež. Nerijus Gedminas), to paties rajono Vydmantų teatras „Geri žmonės“– Nikolajaus Gogolio spektaklį „Nuotrupa“ (rež. Saulius Vaičiulis), Kretingos rajono kultūros centro Kurmaičių skyriaus dramos kolektyvas – pagal Romualdą Granauską sukurtą spektaklį „Gegužio vienatvės“ (rež. Donatas Žilinskas).

Apžiūroje dalyvavo ir du Plungės rajono suaugusiųjų dramos kolektyvai: Plungės rajono Žemaičių Kalvarijos kultūros centro Alsėdžių filialo mėgėjų teatras „Šėrdaplakis“ nudžiugino Stasio Ylos kūriniu „Aš nenoriu Jurgio“ (režisierė Vaida Silkauskienė), o Plungės rajono Žemaičių Kalvarijos kultūros centro Šateikių filialo dramos kolektyvas „Truopnė“ – Žemaitės spektakliu „Mūsų gerasis“ (rež. Margarita Gedvilienė).

Apžiūroje dalyvavo ir du Kelmės rajono teatro kolektyvai: Kelmės kultūros centro mėgėjų teatras „(Ne)Taktiški“ nudžiugino Anna Rancane spektakliu „Ieškokite moters“ (rež. Rasa Šiaučiūnaitė), o to paties rajono Butkiškės bendruomenės teatras „Teatradienis“ – pagal Regimantą Kaškauską sukurtu spektakliu „Linksmos pamaldos“ (rež. Jūratė Sankauskienė).

Raseinių kultūros centro mėgėjų teatras „Braižas“ vaidino pagal Marcelijų Martinaitį sukurtą spektaklį „Kokia laimė gyvent ir būt gyvam savaime“ (rež. Jolanta Šimaitienė), Rietavo savivaldybės kultūros centro teatras „Ruoda“ (liet. „Kalba“), vaidino Žemaitės komediją „Trys mylimos“ (rež. Vincas Andriuška), Skuodo kultūros centro Žemaičių teatras – Edmundo Untulio režisuotą jo paties sukurtą pjesę „Kiaura žekė“. Šilalės rajono savivaldybės kultūros centro Muzikinis teatras nustebino spektakliu-operete „Šikšnosparniai“ (rež.: Antanas Kazlauskas ir Algirdas Šaulys), Šiaulių rajono kultūros centro Bazilionų filialo mėgėjų teatras – spektakliu „Ieškodami žmogaus“ (scenarijaus autorės Estrelija Jurkuvienė, Birutė Sinkevičienė, režisierė Birutė Sinkevičienė).

Beje, vykstant regioninėms „Atspindžių“ šventėms-apžiūroms, dažniausiai vaidina skirtinguose etnografiniuose regionuose, bet netoli vienas nuo kito veikiantys, o kartais ir visai iš kito Lietu-

(Nukelta į 8 p.)